

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés	2
A gabonafélék termelői ára	5
A gabonafélék kötési ára a Budapesti Értéktőzsdén.....	8
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára	12
Külpiaci információk.....	14

Osztályvezető:

Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette: Molnár Zsuzsa

E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajnövény-piaci jelentés	18
A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt kötési ára a chicagói tőzsdén.....	19-20
A növényi olajok heti átlagára a milánói tőzsdén.....	21
A nyers növényi olajok árai	22
Az olajos magvak és darák európai árai	23

Cukorpiaci jelentés	25
A fehércukor kötési ára a londoni tőzsdén	27
A nyerscukor kötési ára a New York-i tőzsdén.....	28
Az EU-s cukorárak alakulása a 2006-os reform óta.....	30

Készítette: Kemény Gábor

E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Bioüzemanyag melléklet.....	32
------------------------------------	-----------

Készítette: Keresztessyné Mohr Katalin

E-mail:

Keresztessyne.Mohr.Katalin@aki.gov.hu

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci-árinformációs Szolgálat

Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944

Telefon: (0036) 1 476 6092

Fax: (0036) 1 217 8111

Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- **A világ gabonapiaca jelentős változásokon ment keresztül 2008-ban. A legfontosabb világpiaci hatásokat vesszük sorra ebben a bulletinünkben, amit a következőkben folytattunk.**
- **Az étkezési búza hazai termelői ára kismértékben emelkedik, a kukoricáé stagnál az év utolsó heteiben.**
- **A Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában sem az euro búza, sem a takarmánykukorica jegyzés nem változott lényegesen.**

A főbb gabonapiaci hatások 2008-ban

A búza és a kukorica jegyzése az amerikai, a francia és a hazai tőzsdén egyaránt jelentős változásokon ment keresztül a 2008. évben. A piaci eseményeket legjobban a legközelebbi határidős jegyzések közvetítik. A következőkben azt szeretnénk áttekinteni, hogy a főbb világpiaci események hogyan befolyásolták a tőzsdei jegyzéseket. Jelenlegi bulletinünkben az amerikai tőzsdére térünk ki. A folytatásban áttekintjük a párizsi és a hazai tőzsde főbb változásait.

A legfontosabb világpiaci változások és hatások a chicagói tőzsde jegyzésein követhetőek nyomon. Ezek áttételesen jelennek meg az európai tőzsdéken, ahol már az európai hatások is beleszövődnek a jegyzések alakulásába. A hazai tőzsdét pedig inkább a regionális jellemzők befolyásolják, különösen az év második felében.

Az ábrán a búza és a kukorica legközelebbi határidőre szóló jegyzése látható a chicagói tőzsdén, eredeti mértékegységben, hogy az árfolyamhatásokat kiszűrjük. Alapvetően két nagy szakaszra bontható az árformáló hatások tekintetében az idei év. Az első félévben a 2007. évi gabonapiaci változások határozták meg elsősorban a jegyzések alakulását, míg a második félévben a 2008. évi várható és realizálódó gabonatermés. Ez a két növény (búza, kukorica) jegyzésében is érzékelhető, hiszen míg 2008 első felében, egészen május végéig, a búza és a kukorica jegyzése gyakorlatilag

egymástól függetlenül változott, addig június elejétől azonos trendet mutatnak.

A búza jegyzése az északi féltekének 2007. évi búza-betakarítása óta emelkedett, ami 2008. év elején is folytatódott. A növekedés kb. március elejéig-közepéig tartott, amikor elérte az éves csúcst. Ennek háttérében a 2007/2008. gazdasági év gyenge búzakinálata, alacsony búzakészlete, és az ezzel szembeni erős kereslet állt (ld: Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 5. szám). A maximum után a kedvező 2008. évi terméskilátások hírére erőteljesen csökkenni kezdett a búza jegyzése, két hét alatt április elejére bushelenként 375 centet, vagyis tonnánként 137,78 dollárt zuhant. Az ezt követő lassuló ütemű csökkenést a déli féltekének betakarítása magyarázta (ld: Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 8. szám).

Kukorica esetében 2008 első felében kismértékben, de folyamatosan emelkedett a jegyzés. Március közepén kisebb visszaesés figyelhető meg, amit a dél-amerikai kukorica-betakarítás okozott. Az átmeneti „mélypont” után azonban tovább folytatódott a növekedés, ami a következőkkel magyarázható: a szója vetésterület növekedése a kukorica rovására az USA-ban alapvetően kisebb kínálatot okozott, ugyanakkor fokozódott a bioetanol-termelés és nőtt a fejlődő országok kereslete (ld: Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 7. szám). A kedvezőtlen vetési körülmények az USA-ban tavasszal további növekedést generáltak a jegyzésekben. A május végi jelentősebb áremelkedést az áradások és esőzések miatti kukorica vetésterület-csökkenés okozta (ld: Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 12. szám). Ez pozitívan befolyásolta a búza jegyzését is.

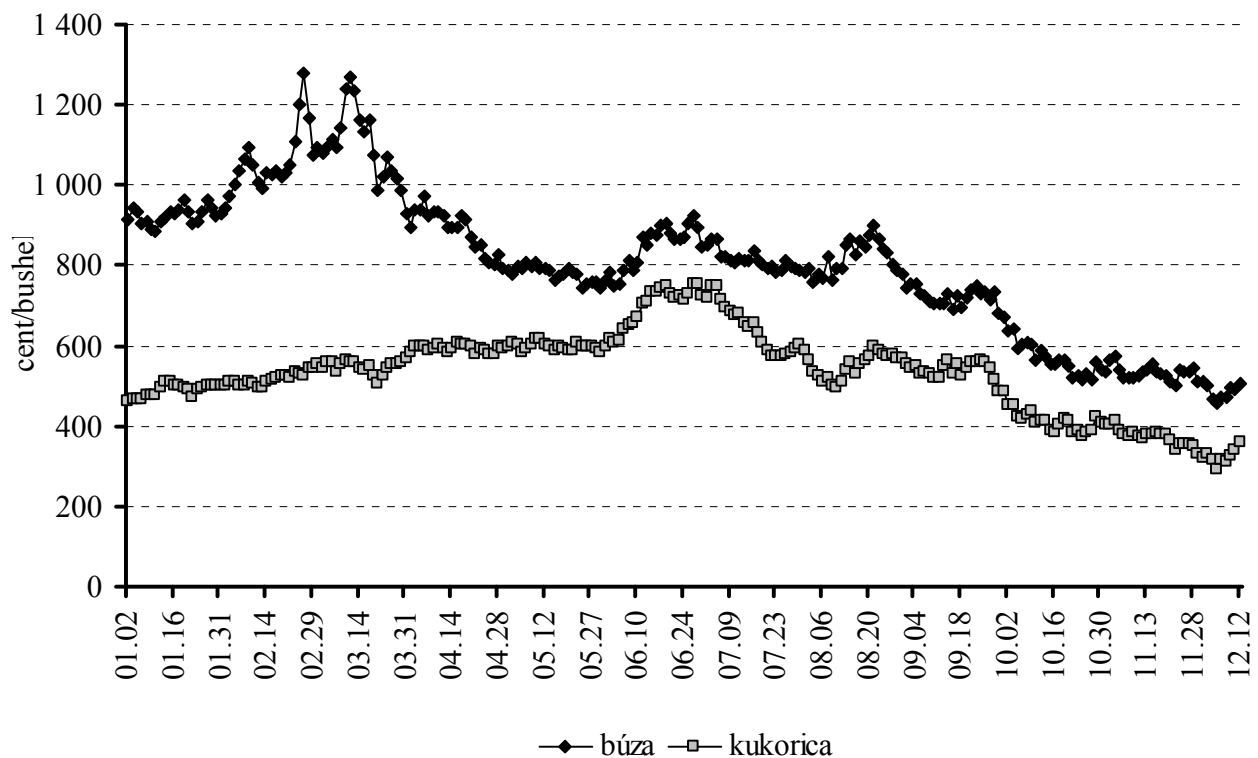
Ettől a ponttól a búza és a kukorica jegyzésében azonos irányú és nagyjából azonos mértékű változások következtek be. A kukoricát vagy a búzát érintő hatások a másik növény értékelését is befolyásolták.

Július elején – az átmeneti áremelkedés után – a kezdődő betakarítás, az erősödő dollár és más nyersanyagok gyengébb jegyzésének hatására újra mérséklődött a búza jegyzése is.

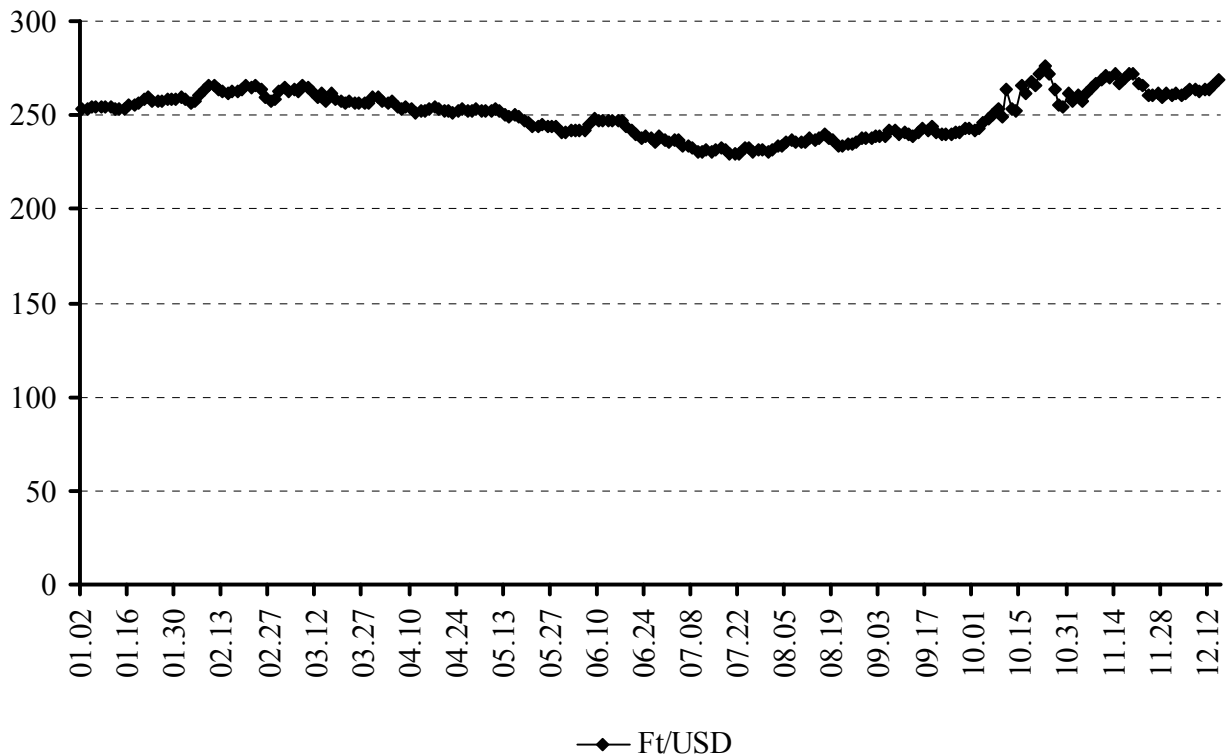
Ezt erősítette az EU-27 kedvező kínálati elő-rejelzése is (Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 14. szám). Ennek köszönhető, hogy a júniusi történelmi kukorica-árcsúcs után a piac megnyugodott, a kukorica jegyzése mérséklődött, amit a búza is követett. A folyamatos csökkenés okaként említhető, hogy a megnövekedett belföldi takarmánybúza-kínálat az USA-ban, továbbá az alacsonyabb ásványolaj és energiaárak mérsékeltek a kukorica iránti keresletet (Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 16. szám). Az újabb változás augusztus közepétől indult el. Ennek hátterében az USA-ban a korai fagyoktól való félelem, valamint a Mexikói-öböl térségében kialakult „hurrikán-zóna” állt, ami újra a búza és a kukorica jegyzésének növekedését indukálta. Az aggodalom elmúltával a

jegyzések is mérséklődtek (Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 18. szám). Az őszszel induló pénzügyi válság a gabonafélék jegyzésén is éreztette hatását. A nyersolaj, a kukorica és a szójabab nyomott tőzsdei ára miatt a búza jegyzése egy hónap alatt október végére 213,25 (78,35 USD/t) centet zuhant bushelenként (Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 20. szám). A zuhanás után mérsékelt csökkenés figyelhető meg, ami már az északi féltekén realizálódó kukoricatermés következménye. Az ásványolaj árának folyamatos esése miatt a kukorica-kereslet csökken, amit a bioetanol-termelés visszaszorulása okoz. December elejétől kismértékű emelkedés tapasztalható mindkét növény jegyzésében.

A búza és a kukorica legközelebbi határidőre szóló jegyzése 2008-ban a chicagói tőzsdén

Az euró és a dollár napi árfolyamának alakulása 2008-ban

A pénzügyi válság hatásának kiterjedése, vagyis szeptember óta a valutaárfolyamok is elég hektikusan alakultak. A forintban kifejezett jegyzések helyenként eltérő trendje ebben az időszakban (ld. Gabona és Ipari növények bulletin XI. évf. 42-48. számok) a forint erőteljes gyengülése, és a dollár erősödése miatt alakult ki. Ezzel magyarázható a forintban kifejezett jegyzés ingadozása, stagnálása, ami elfedi a valós változást.

Termelői árak

Az **étkezési búza** hazai országos termelői ára 2008. 47. hetét követően hétről-hétre kismértékben emelkedett, 34 693,83 Ft/tonna volt 2008. 50. hetében (1. ábra, 1. táblázat). Az előző év azonos időszakához viszonyítva továbbra is lényeges az árkülönbség, az 50. héten 40% (2. táblázat). A **takarmánykukorica** árában nincs lényeges változás (2. ábra), a regionális különbségek sem számottevőek. A felvásárlás volumene azonban 2008. 50. hetében az előző héthez viszonyítva 57%-kal

csökkent (2. táblázat). 2007. 50. hetéhez viszonyítva csaknem 60%-kal alacsonyabb továbbra is az ár. Meg kell jegyezni, hogy 2008. 43. hete óta a 2005. évi árszinten mozog a takarmánykukorica termelői ára, ami egyben azt is jelenti, hogy jóval az intervenció árszint alatt. Számottevő változás a termelői árakban a közeljövőben nem várható, az elkövetkező negyedévben az export fellendülése hozhat pozitív fordulatot.

Határidős jegyzések

A **Budapesti Értéktőzsde** árupiaci szekciójában sem az euro búza, sem a takarmánykukorica jegyzése nem mutat jelentős változást.

**KELLEMES KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET ÉS SIKEREKBEN
GAZDAG BOLDOG ÚJ ÉVET
KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES
PARTNERÜNKNEK, OLVASÓNKNAK!**

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA AZ 50. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 49. hét	2008. 50. hét	2008. 50. hét/ 2008. 49. hét (%)
Étkezési búza	tonna	-	8 132,51	3 162,05	7 019,73	13 092,77	186,51
	Ft/t	-	34 950,61	32 740,42	34 162,58	34 693,83	101,56
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	1 405,64	-	-
	Ft/t	-	-	-	23 804,26	-	-
Takarmánykukorica	tonna	15 092,94	6 840,22	8 081,51	70 382,95	30 014,67	42,64
	Ft/t	22 020,50	20 800,46	20 152,37	21 252,24	21 239,46	99,94
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

* Szarmazási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus.

Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

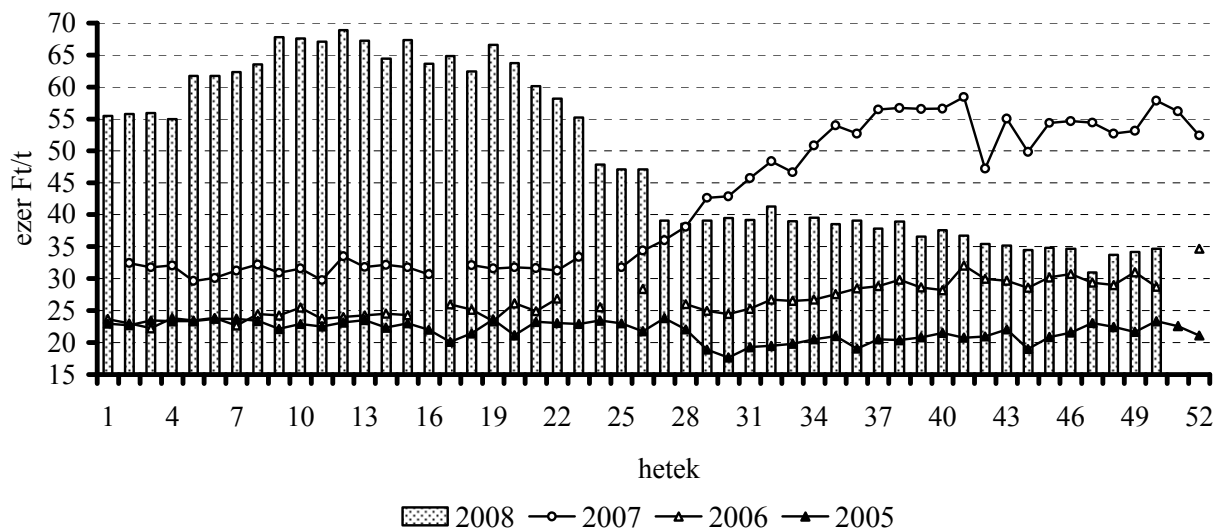
Forrás: AKI PÁIR

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA AZ 50. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2007. 50. hét	2008. 49. hét	2008. 50. hét	2008. 50. hét/ 2007. 50. hét (%)	2008. 50. hét/ 2008. 49. hét (%)
Étkezési búza	tonna	4 806,98	7 019,73	13 092,77	272,37	186,51
	Ft/t	57 842,15	34 162,58	34 693,83	59,98	101,56
Takarmánybúza	tonna	-	1 405,64	-	-	-
	Ft/t	-	23 804,26	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	30 826,20	70 382,95	30 014,67	97,37	42,64
	Ft/t	50 233,52	21 252,24	21 239,46	42,28	99,94
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

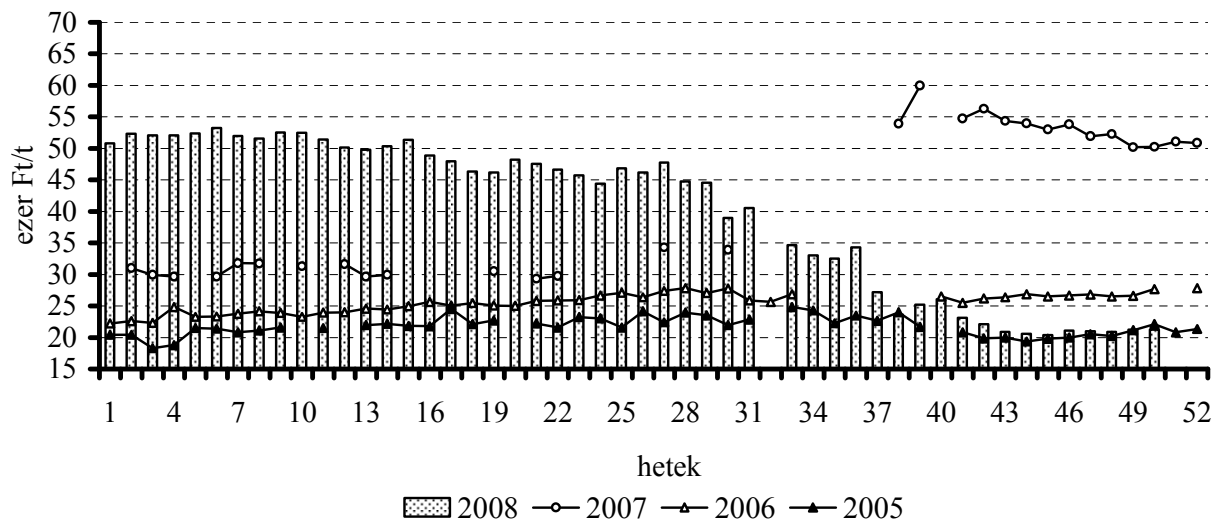
Forrás: AKI PÁIR

Az étkezési búza termelői árának alakulása

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

A takarmánykukorica termelői árának alakulása

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
32	39 870	-	39 580	4 220	41 292
33	37 960	-	38 990	42 590	38 959
34	39 630	-	39 020	41 790	39 543
35	39 590	-	38 550	37 650	38 556
36	38 410	-	38 850	41 800	39 071
37	38 900	-	37 910	40 700	37 806
38	41 040	-	36 630	35 210	38 917
39	41 400	-	35 470	36 790	36 607
40	46 510	-	35 280	36 590	37 581
41	41 500	-	35 250	36 740	36 728
42	46 010	-	35 180	38 430	35 465
43	40 990	-	35 880	40 490	35 140
44	30 310	-	36 500	36 840	34 511
45	41 440	-	34 000	33 390	34 843
46	37 370	-	34 760	36 670	34 691
47	41 250	-	34 210	38 040	30 984
48	-	-	32 730	39 440	33 745
49	38 270	-	31 280	36 530	34 162
50	-	-	30 270	34 700	34 693

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
32	37 890	44 230	37 740	28 840	40 370
33	39 640	42 440	39 230	31 220	42 480
34	-	40 830	39 730	32 190	43 440
35	40 150	39 820	40 910	31 660	41 740
36	40 820	39 300	39 030	32 510	42 140
37	-	38 630	39 490	32 590	42 500
38	40 960	39 070	40 410	32 750	41 990
39	38 730	38 800	42 870	32 740	40 690
40	-	36 650	37 170	32 520	43 050
41	-	35 720	41 110	32 980	43 540
42	-	35 680	42 920	33 160	43 220
43	-	36 640	41 400	32 610	42 530
44	-	34 890	40 320	32 740	44 410
45	-	35 050	39 270	30 180	42 040
46	-	34 050	39 640	29 730	41 190
47	-	33 770	35 640	28 160	40 920
48	-	32 800	-	26 960	42 270
49	-	32 750	-	25 900	35 220
50	-	-	-	26 170	-

Megjegyzés - az ár a következő standardra vonatkozik:

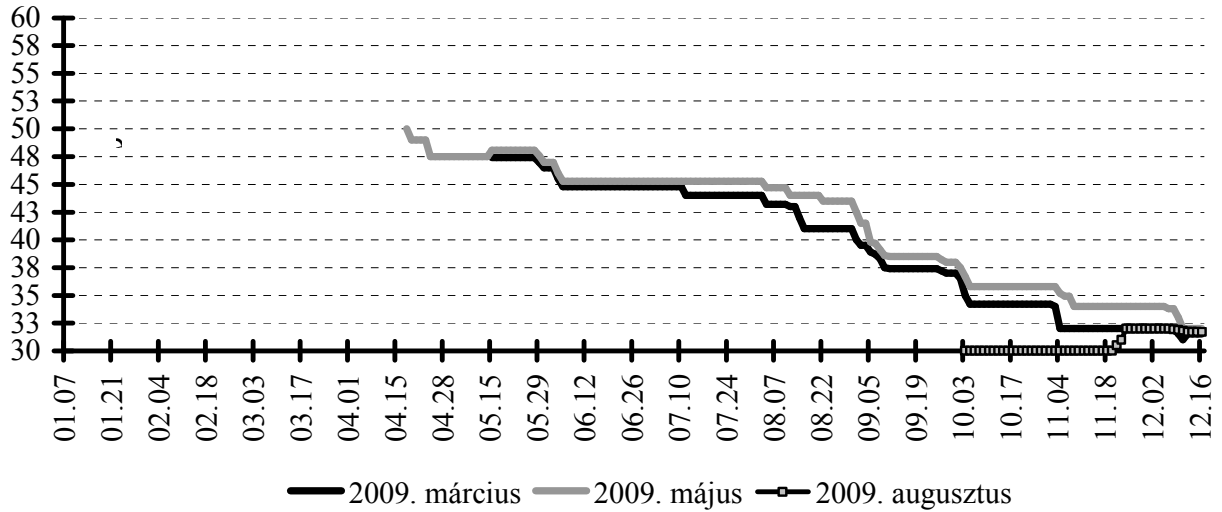
- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%
- Nagy-Britannia: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250
- Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230
- Oroszország: nedvességtartalom max. 15%
- Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%
- Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%
- Bulgária: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 4%
- Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%

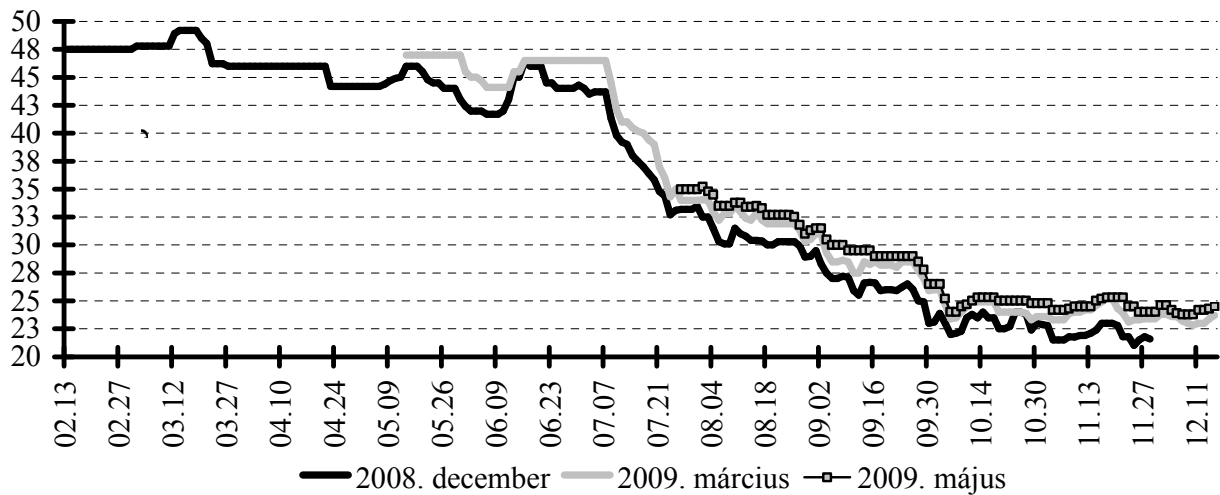
Forrás: AGRIMIS - Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 50. hét

Az euro búza különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a Budapesti Értéktőzsdén

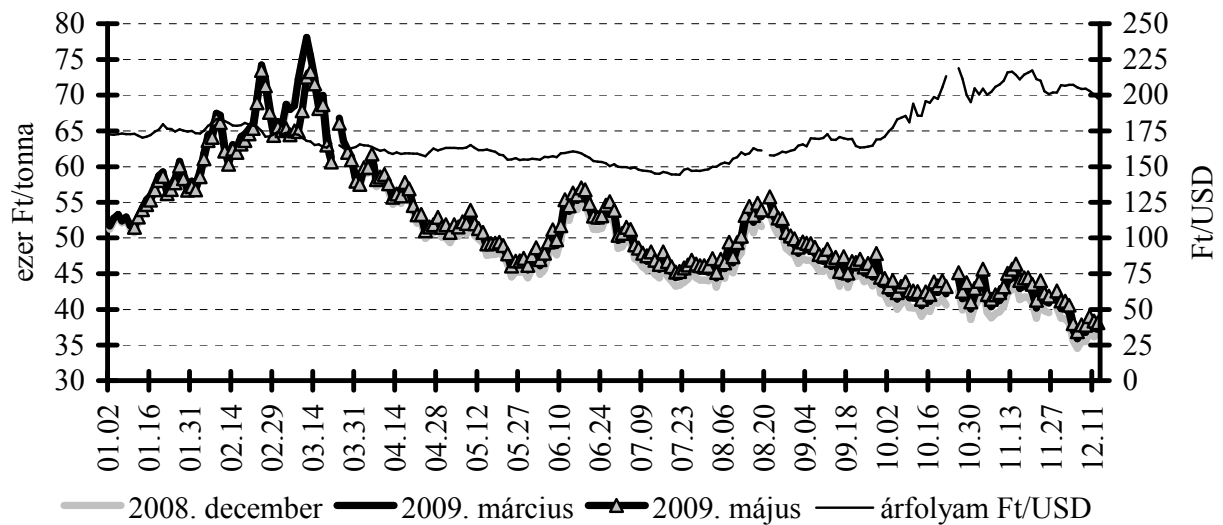
Forrás: BÉT

A takarmánykukorica különböző határidőkre szóló kötési ára 2008-ban a Budapesti Értéktőzsdén

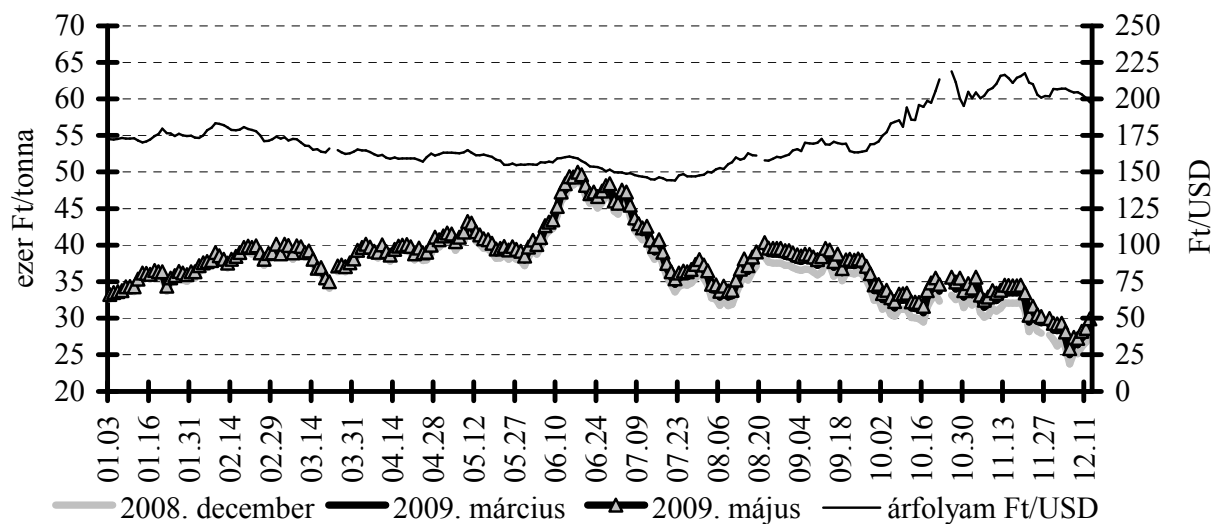
Forrás: BÉT

A búza különböző határidőre szóló jegyzése 2008-ban a chicagói tőzsdén

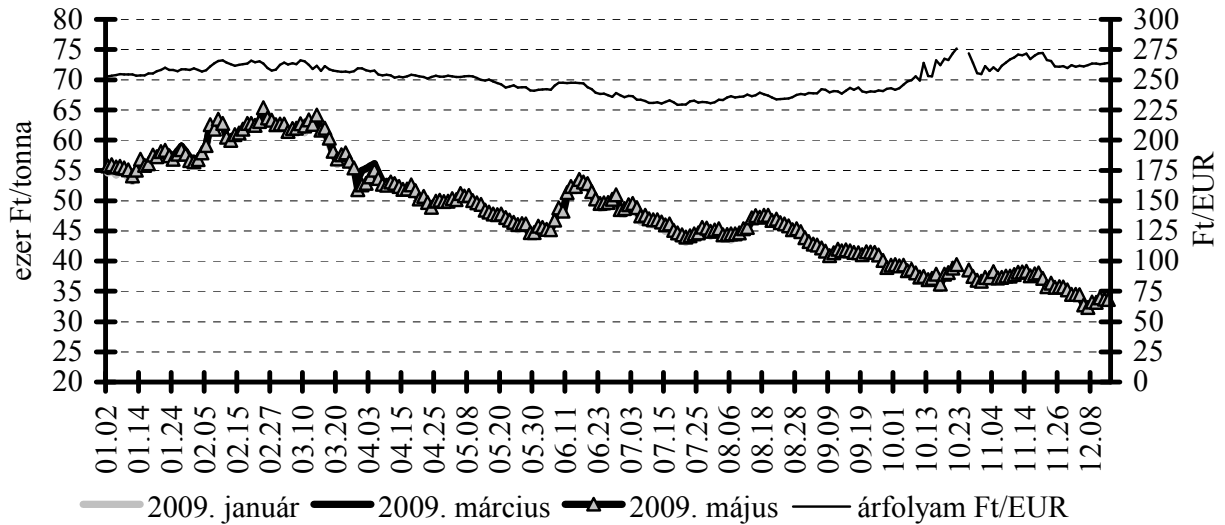

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

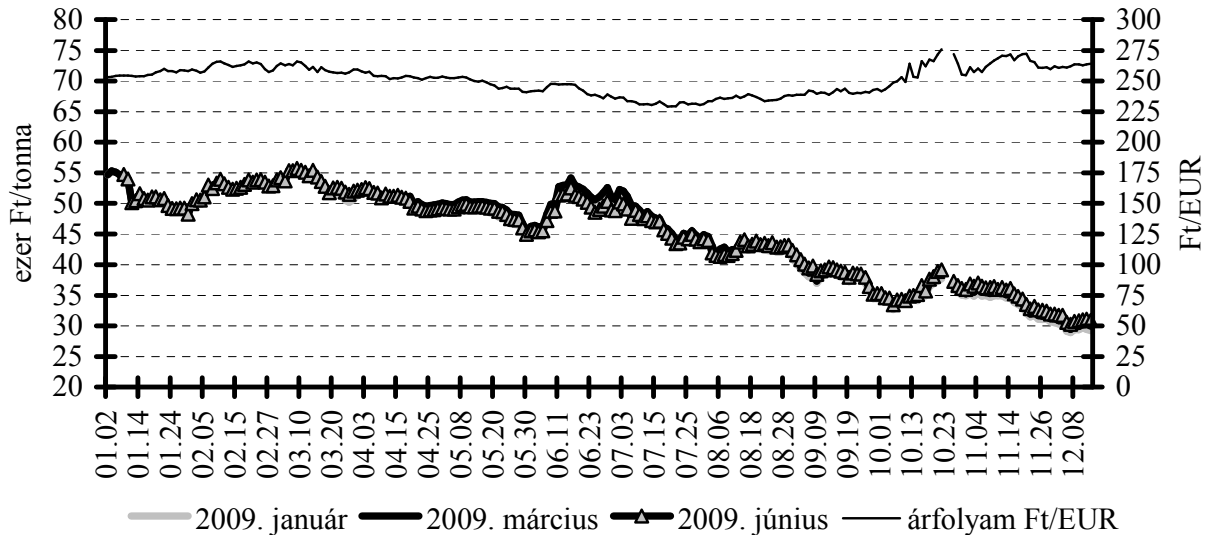
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése 2008-ban a chicagói tőzsdén

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

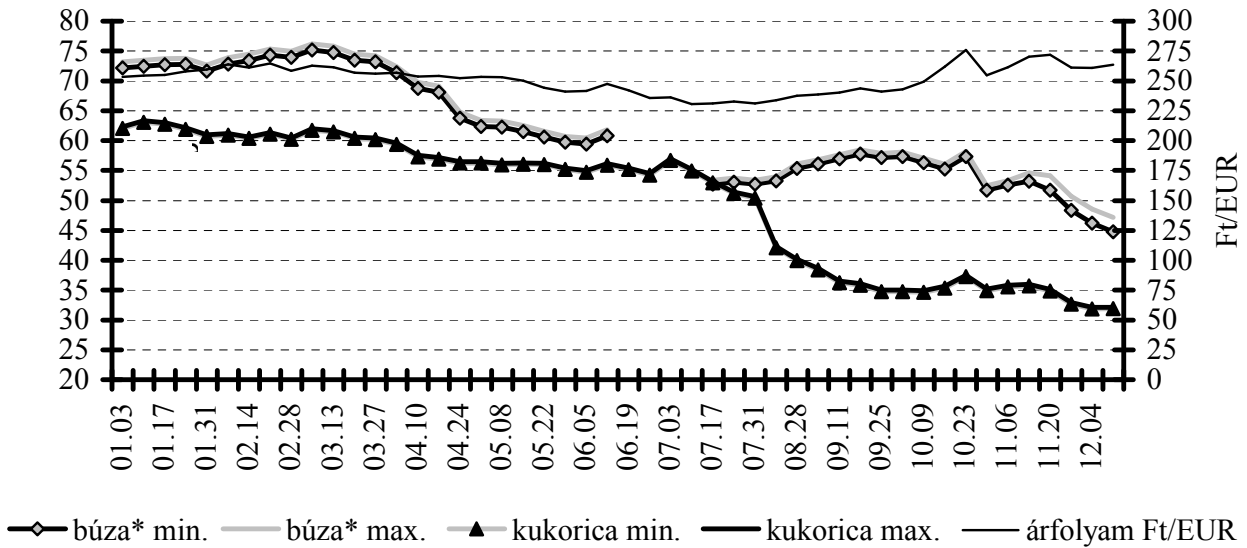
A búza különböző határidőre szóló jegyzése 2008-ban a párizsi tőzsdén

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése 2008-ban a párizsi tőzsdén

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

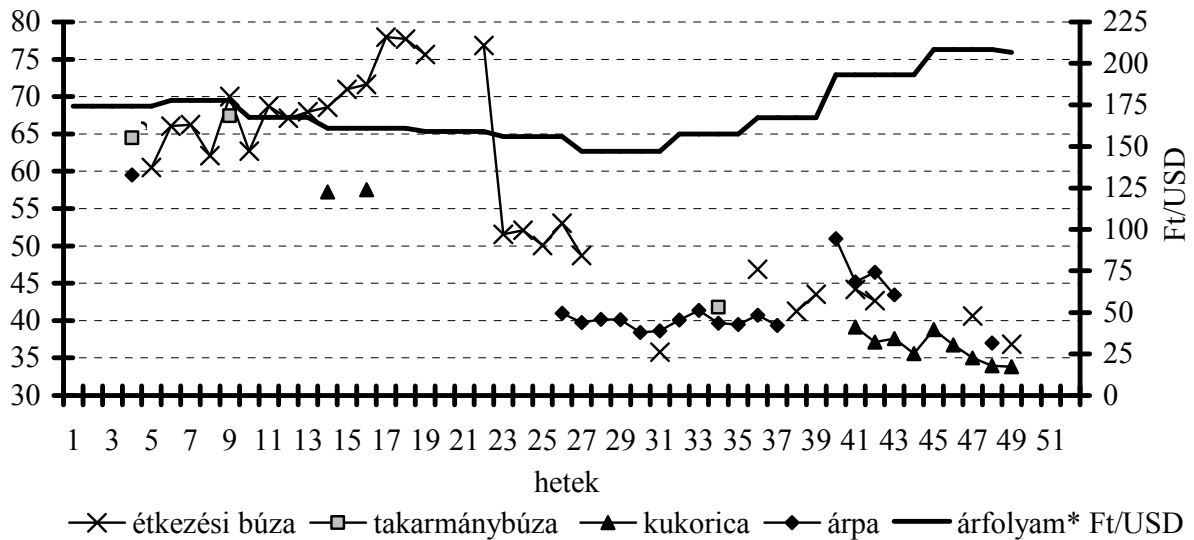
A búza* és a kukorica jegyzése a bolognai tőzsdén

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna; MNB

* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (80 kg/hl; fehérje 13,5%)

A gabonafélék román kikötői ára 2008-ban (FOB Constanza)

Forrás: MADR - Román Agrárminisztérium; MNB

* Havi átlagárfolyamok, a 49. héten a december 5-ig a napi árfolyamok átlaga.

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA AZ 50. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 50. hét	2008. 49. hét	2008. 50. hét	2008.50. hét/ 2007. 50. hét (%)	2008. 50. hét/ 2008. 49. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	799,89	736,08	2598,20	324,82	352,98
	Ft/kg	82,51	69,61	67,27	81,54	96,64
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1099,18	935,07	2019,66	183,74	215,99
	Ft/kg	83,57	71,62	71,07	85,05	99,24
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	827,19	710,87	1346,92	162,83	189,47
	Ft/kg	88,42	78,20	76,80	86,86	98,21
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	78,00	49,55	69,43	89,01	140,12
	Ft/kg	88,54	77,60	75,89	85,71	97,80
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	39,95	44,30	50,15	125,53	113,21
	Ft/kg	91,42	79,28	79,05	86,46	99,70
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	115,85	55,58	251,51	217,10	452,52
	Ft/kg	97,02	84,54	86,86	89,52	102,74
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	344,97	611,94	1519,06	440,35	248,24
	Ft/kg	80,29	68,16	65,73	81,87	96,45
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	634,85	457,79	1248,75	196,70	272,78
	Ft/kg	82,04	69,91	68,77	83,82	98,36
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	196,98	282,06	785,48	398,76	278,48
	Ft/kg	86,46	72,24	70,03	81,00	96,94
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	57,58	68,90	196,05	340,51	284,54
	Ft/kg	86,90	75,01	75,60	86,99	100,78
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	99,32	37,61	93,67	94,31	249,06
	Ft/kg	91,06	85,32	84,71	93,03	99,29

Forrás: AKI PÁIR

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. december	2008. november	2008. december*
Finomliszt BI 55	124	147	147
Fehér kenyér	198	238	239
Félbarna kenyér	182	205	217
Étkezési búzadara AD	141	183	189

Forrás: AKI PÁIR

* 2008. december 17-ig.

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK Határidős piacok (2008. december 12.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago *(ősz, lágú búza)		Kansas **(ősz, kemény búza)		Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)		LIFFE****			
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna	Ft/tonna
2009. január	127,00	33 515	2008. december	186,18	36 769	2008. december	194,81	38 473	2008. december	221,91	43 825
2009. március	126,50	33 383	2009. március	188,48	37 223	2009. március	197,75	39 054	2009. március	216,77	42 810
2009. május	127,50	33 647	2009. május	193,25	38 165	2009. május	201,52	39 798	2009. május	215,57	42 573
2009. augusztus	136,50	36 022	2009. július	197,94	39 091	2009. július	205,10	40 505	2009. július	217,87	43 027
2009. november	136,25	35 956	2009. szeptember	205,84	40 651	2009. szeptember	208,96	41 268	2009. szeptember	219,61	43 371
2010. január	137,75	36 352	2009. december	213,00	42 065	2009. december	215,66	42 591	2009. december	224,85	44 406

* SRW-Soft Red Winter. MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

** HRW-Hard Red Winter. CBOT/CME - Chicago Board of Trade

*** DNS-Dark Northern Spring. LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

**** Étekezési és takarmánybúza.

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago			
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2009. január	110,75	29 227	2008. december	141,54	27 953
2009. március	113,50	29 953	2009. március	147,05	29 041
2009. június	117,00	30 876	2009. május	151,48	29 916
2009. augusztus	117,75	31 074	2009. július	155,61	30 731
2009. november	128,00	33 779	2009. szeptember	159,74	31 547
2010. január	124,25	32 789	2009. december	165,35	32 655

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	EUR / tonna	Ft/tonna
2009. február	267,50	70 593
2009. május	266,50	70 329
2009. augusztus	269,75	71 187
2009. november	273,00	72 044
2010. február	279,00	73 628
2010. május	272,00	71 781

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	EUR/tonna	Ft/t	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007. 50. hét		2008. 50. hét		
Franciaország					
Rouen	252	63 829	122	32 093	december
La Pallice	-	-	122	32 225	december
* Creil	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	257	65 018	127	33 463	december
Würzburg	238	60 085	125	32 936	december
Köln	-	-	-	-	-
Drezda	238	60 085	110	28 984	december
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	253	64 006	127	33 463	december
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	-	-	-
Ausztria					
Bécs	240	60 591	137	35 966	december
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	209	52 941	-	-	január
Bordeaux/Bayonne	211	53 457	108	28 536	december
La Pallice	-	-	108	28 536	december
Németország					
Hamburg	232	58 694	125	32 936	december
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	-	-	-

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** - Import búzaár.

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008. 50. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	102	26 871	december
Franciaország			
Rouen	105	27 745	december
La Pallice	-	-	-
* Creil	99	26 165	december
Németország			
Hamburg	107	28 193	december
Hannover	-	-	-
München	105	27 666	december
Drezda	97	25 559	december
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	115	30 301	december
Spanyolország			
Barcelona	-	-	-
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Finnország			
Raisio	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	109	28 657	január
Németország			
Hamburg	123	32 409	december
Hollandia			
*Rotterdam	129	33 990	december
Belgium			
Brüsszel	125	32 936	december

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.12.05.		2008.12.12.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	313,64	64 431,07	326,25	64 431,11	január	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	—	—	—	—	—	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	—	—	—	—	—	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	216,10	44 393,42	230,80	45 580,69	december	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	—	—	—	—	—	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	177,00	36 361,11	181,80	35 903,68	december	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	164,40	33 772,69	177,50	35 054,48	december	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágybúza	150,00	30 814,50	150,00	29 623,50	december	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	370,90	76 193,99	369,70	73 012,05	december	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	362,30	74 427,29	360,70	71 234,64	december	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	136,30	28 000,11	164,80	32 546,35	december	*FOB US Gulf
Argentína	145,30	29 848,98	148,20	29 268,02	január	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Franciaó., takarmány	149,10	30 629,61	157,10	31 025,68	december	*FOB Rouen
Oroszország, takarmány	127,50	26 192,33	132,50	26 167,43	december	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS - Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(2) Ausztrália APH - Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(3) US No. 2 DNS - USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(4) US No. 2 HRW - USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(5) ASW - Australian Standard White: standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW - USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza

(8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza

(9) Kanada CWAD 1 - Canada Western Amber Durum 1: kemény

(10) Kanada CWAD 2 - Canada Western Amber Durum 2: kemény

(11) US YC 3 - USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Franciaó., takarmányárpa: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW - USA Pacific Northwest

* FOB: Free on Board - bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- *Dollárban 15-, forintban 20%-ot esett a szójabab ára a pénzügyi válság, az olajár esése és a kereslet jelentős csökkenése miatt.*
- *Több, mint 20%-kal esett a repcemag ára az általános áresés és a vártnál nagyobb kanadai repcekészletek hatására.*
- *A hazai piacon is drasztikusan esett a repce ára, ezzel elveszítette részleges ár-előnyét a nyugat-európai repceárrakkal szemben.*

Világpiaci helyzet

Az olajos magok piacán december elején a szeptemberi nagy áreséshez hasonló csökkenés következett be, és bár az esés nominálisan jóval kisebb volt a szeptemberi zuhanásnál, százalékosan ugyanúgy két számjegyű volt, mint az ősszel (1-3. ábra). (A forintban kifejezett árak jobban estek a dollárban jegyzettek-nél, aminek oka a dollár forinttal és euróval szembeni 10%-os leértékelődése.) Az újabb nagy áresés oka továbbra is a reálszférába egyre inkább begyűrűző pénzügyi válság volt. Ennek következtében esett az összes tőzsdén jegyzett termék, így a vezető olajos magnak számító szója ára is. Emellett tovább esett az ásványolaj ára, ami további nyomás alá helyezte a biodízel és így a növényolajok árát. Az árakat emellett alapvetően a keresleti oldalról érkező hírek mozgatták. Esett az EU-27 szójafeldolgozása a belső fogyasztás csökkenése miatt, ugyanilyen okból csökkent az USA szójasajtólása is. Esett az argentin biodízelgyártás az export (célpiacok: USA, EU) drasztikus visszaesése miatt. Esett az USA-beli és indonéz biodízelgyártás is a belső kereslet csökkenése miatt. Emellett stagnált a három legnagyobb szójaexportőr (USA, Argentína, Brazília) összesített exportja. A kínálati oldalról érkező hírek is inkább az áresés irányába hatottak: komoly csapadék esett az aszálytól sújtott argentin területeken, így javultak a dél-amerikai terméskilátások. Az áresés eredményeként mind az olajos magvak, mind a növényi olajok ára az önköltségek szintjére esett, és várhatóan 2009 köze-

péig ott is marad, mivel a termelői reakciók (költségsökkentés az inputanyagok terén, vetésterület csökkentése) csak akkorra mutatkozhat meg kisebb terméshozamokat és gyengébb terméseket eredményezve.

Európai kitekintés

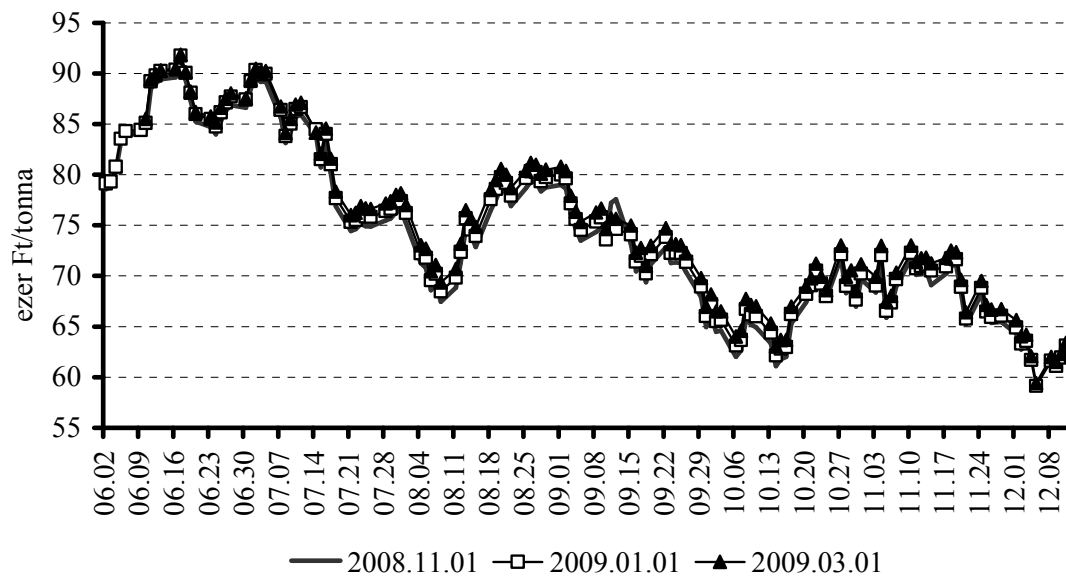
Az olajos magvak áresése súlyosabban érintette a repcemagot, mint a szóját (4. ábra), aminek alapvető okai között elsősorban a kínálati oldali hírei szerepeltek. A legújabb kanadai statisztikák szerint ugyanis 1,8 millió tonnával nagyobbak a kanadai repcekészletek a vártnál, így az összkészlet 35%-kal nagyobb, mint tavaly ilyenkor (12,6 millió tonna). A többletkészlet a szójababnál említett okokon felül nyomást gyakorolt a repce árára. Ugyanilyen hírek jelentek meg a napraforgó esetében is, Oroszország és Ukrajna esetében is 2-300 ezer tonnával nagyobb lett a termés, mint ahogy az korábban a statisztikákban szerepelt. Ennek hatására nem csak a nyersanyagok ára esett (3. táblázat), hanem az olajoké is (5. ábra, 2. táblázat).

Hazai körkép

A hazai árak követték a világtendenciákat: a repcemag ára drasztikusan esett a BÉT-en, kissé nagyobb mértékben, mint az EU-s árak, míg a napraforgó ára csak kissé csökkent. Az aszimmetrikus áresés ellenére a hazai napraforgómag továbbra is alulértékelt az európai piacokon tapasztalható árakhoz képest, a repce viszont elveszítette az elmúlt hónapokban a nyugat-európai árakkal szembeni előnyét (3. táblázat). A termelői árak ezzel szemben mind a napraforgó, mind pedig a repce esetében magasabbak, mint a tőzsdén, és a prompt piacon a korábbi szerződések hatására még mindig 70, illetve 90 ezer forint felett találhatóak (1. táblázat).

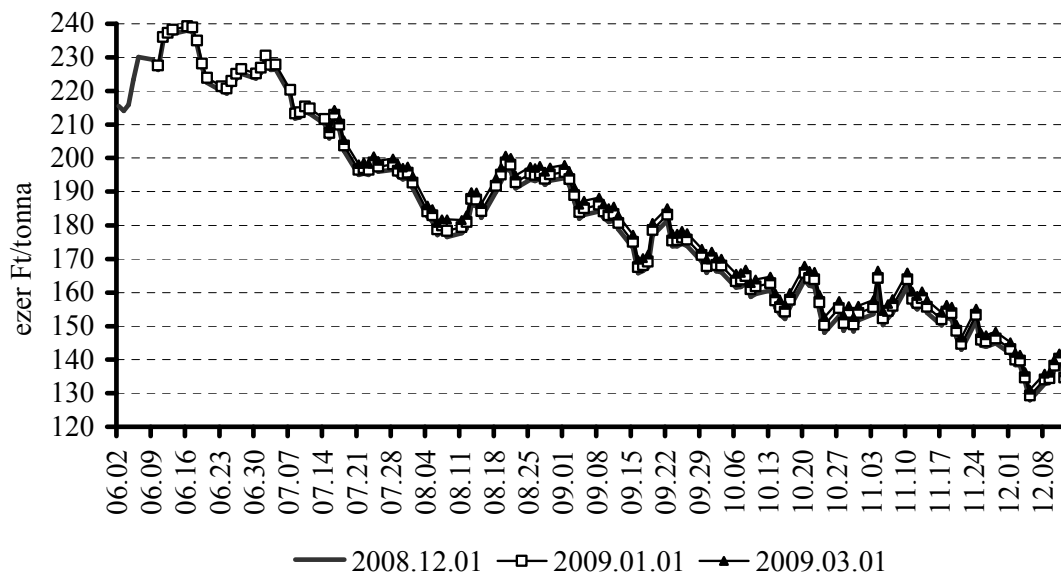
A napraforgó esetében tovább folytatódott a fogyasztói árak csökkenése, de továbbra is nagy a lemaradás a termelői árakhoz képest (7. ábra). A feldolgozói értékesítési árak a fogyasztói árakhoz hasonlóan lassan csökkennek, ami azonban jelentősen felgyorsulhat a növényolaj-árak elmúlt héten tapasztalt gyors csökkenése alapján (8. ábra).

A szójabab különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a chicagói tőzsdén

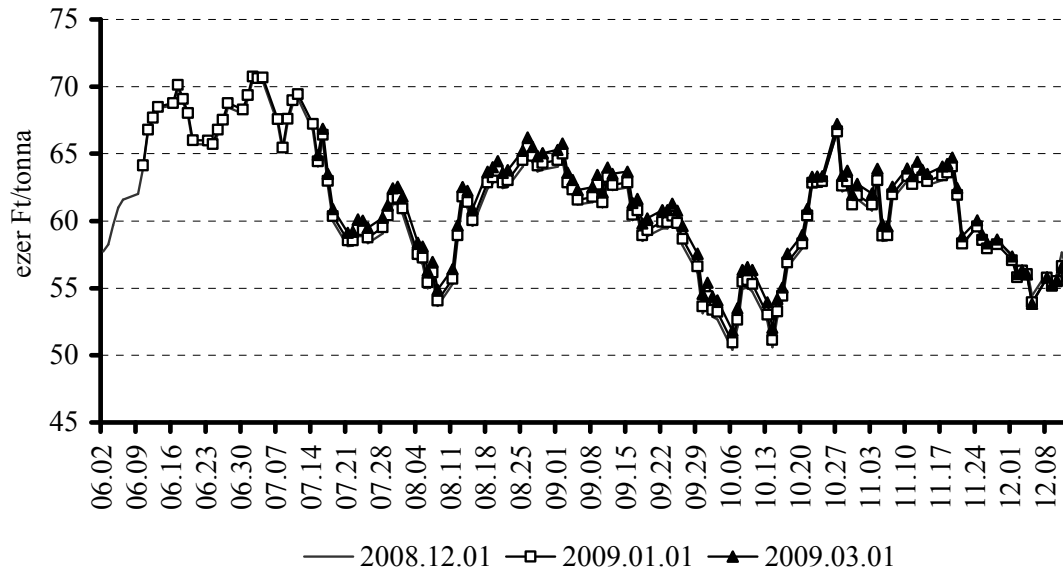
Forrás: CBOT/CME - Chichago Board of Trade

A szójaolaj különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a chicagói tőzsdén

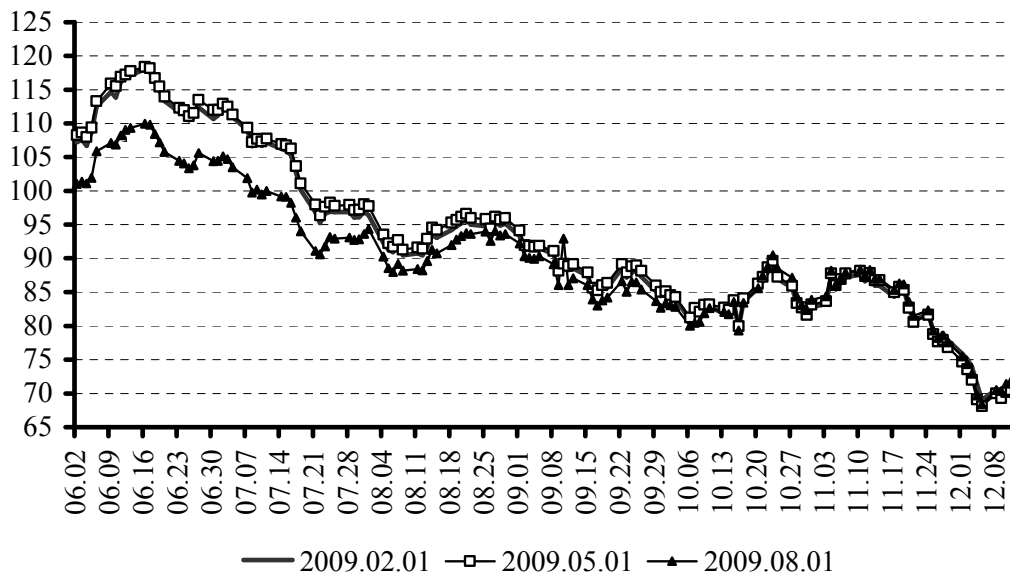
Forrás: CBOT/CME - Chichago Board of Trade

A szójaliszt különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a chicagói tőzsdén

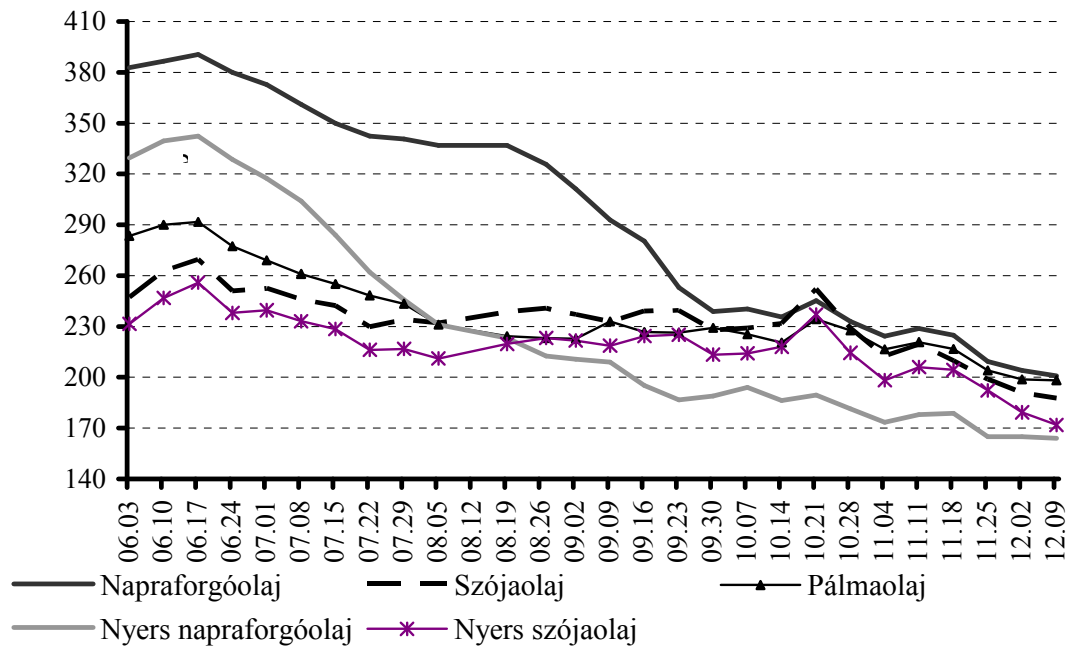
Forrás: CBOT/CME - Chichago Board of Trade

A repce különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a párizsi tőzsdén

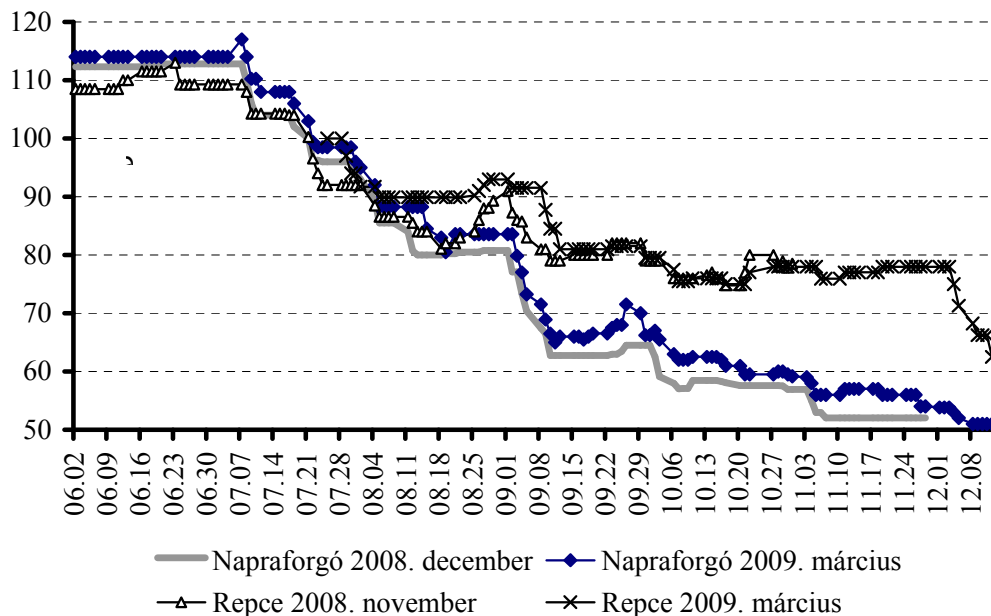
Forrás: MATIF Marché A Terme d' Instruments Financiers

A növényi olajok heti átlagára 2008-ban a milánói tőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés		2007. november	2008. október	2008. november	2008. november / 2007. november	2008. november / 2008. október
Ipari napraforgómag	tonna	219 435	246 903	270 726	123,4	109,6
	Ft/t	101 454	75 393	71 057	70,0	94,2
Repcemag	tonna	30	22 849	14 418	47 490,9	63,1
	Ft/t	73 650	98 137	96 465	131,0	98,3
Nyers napraforgóolaj	tonna	68	172	285	420,1	165,5
	Ft/t	304 571	224 763	208 888	68,6	92,9
Napraforgódara	tonna	23 600	10 911	18 125	76,8	166,1
	Ft/t	33 704	27 141	25 742	76,4	94,8
Nyers repceolaj	tonna	-	3 053	1 812	-	59,4
	Ft/t	-	225 015	213 182	-	94,7
Repcedara	tonna	-	7 704	4 359	-	56,6
	Ft/t	-	27 683	30 885	-	111,6

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényi olajok árai*

Ft/t

Ország		Hollandia	Német-ország	Olasz-ország	Egyesült Államok	Magyar-ország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tözsdei átlagár	Heti tözsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2008.10.31	176 138	-	181 514	-	-
	2008.11.14	184 294	-	177 861	-	-
	2008.11.28	163 113	-	165 007	-	-
Repcelaj	2008.10.31	203 658	210 238	-	-	-
	2008.11.14	211 832	217 807	-	-	-
	2008.11.28	189 501	190 799	-	-	-
Szójaolaj	2008.10.31	168 410	173 971	214 516	155 466	-
	2008.11.14	181 687	181 415	206 051	161 243	-
	2008.11.28	158 350	160 946	192 399	149 737	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BM, CME

* Fontosabb exportőr és importőr államok.

Az olajos magvak és darák európai árai

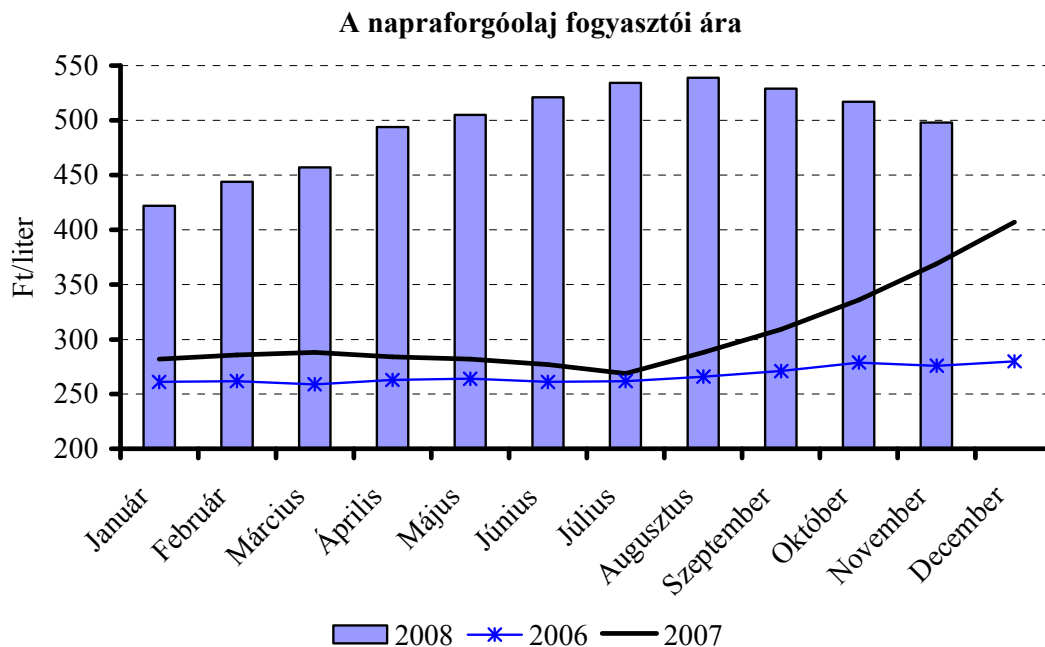
Ft/t

Ország		Hollandia	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
Termék	Időpont	Artípus				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2008.10.31	70 497	65 275	-	-	69 226
	2008.11.14	73 327	72 648	-	-	76 112
	2008.11.28	73 327	63 158	-	-	77 943
Napraforgódara	2008.10.31	27 624	30 810	-	33 188	27 272
	2008.11.14	27 701	31 232	-	32 628	26 231
	2008.11.28	27 701	29 412	-	31 151	24 828
Repcemag	2008.10.31	84 335	84 596	78 647	77 863	94 445
	2008.11.14	89 621	85 955	84 063	79 877	88 749
	2008.11.28	89 621	79 331	77 466	71 687	99 405
Repcedara	2008.10.31	30 549	34 987	30 124	33 188	-
	2008.11.14	33 676	38 917	33 846	31 815	35 839
	2008.11.28	33 676	37 043	31 803	29 848	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BLPW

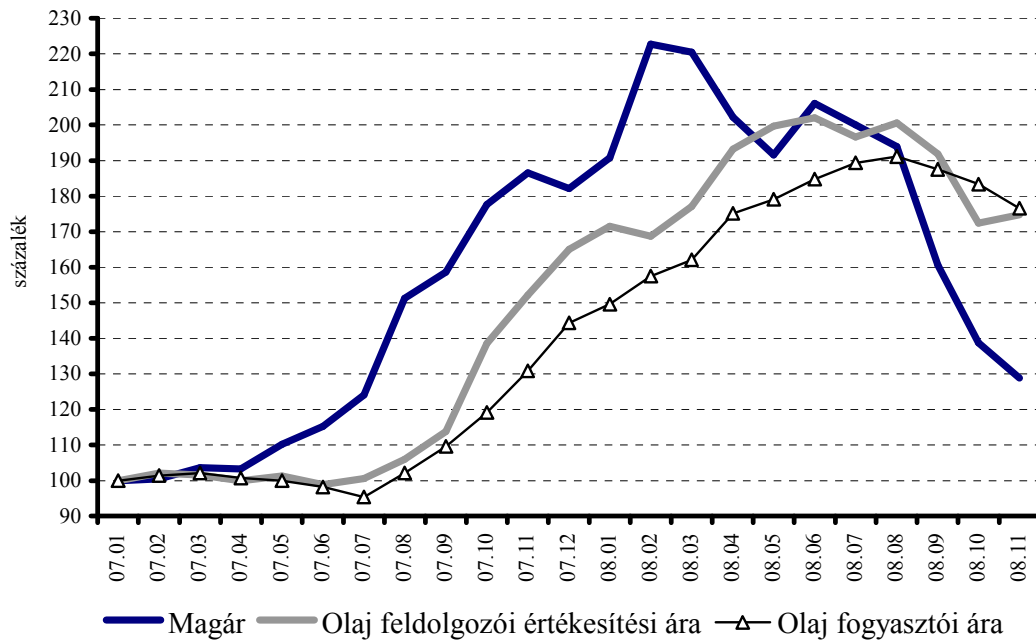
* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

7. ábra

Forrás: KSH

A napraforgómag és napraforgóolaj árváltozása*

Forrás: AKI, KSH

* 2007. január: 100%.

CUKORPIACI JELENTÉS

- *Nagy ingadozások mellett lassan csökkent a cukor ára a kereslet szűkülésének és a vártnál nagyobb termés kiesésnek köszönhetően.*
- *Az EU-ban lassan, de folyamatosan csökken a cukor ára, nagyobb áresésre csak 2009 második felétől lehet számítani.*
- *A hazai piacon elsősorban az árfolyamváltozások határozták meg az árak mozgását, az alacsonyabb árszínvonal a kedvezményes balkáni importnak köszönhető.*

Világpiaci helyzet

Novemberben és decemberben viszonylag hektikusan alakult a nyers- és finomított cukor ára a tőzsdéken (1-4. ábra), a jelentős kilengések ellenére azonban nagyságrendileg nem változtak az árak, összehasonlítva más árupiaci termékek elmúlt havi ármozgásaival (olajosok, gabonafélék ára jelentősen esett). Az alapvető különbséget a fundamentumokban kell keresnünk, mert a napi ármozgásokat ugyanazok a hírek alakították nem csak az áru- de a tőkepiacokon is. Ennek megfelelően november elején gyors növekedésbe kezdtek az árak az új amerikai elnök megválasztásának hírére (a demokrata elnök garanciát jelentett a fokozott állami beavatkozásra a gazdasági válsággal szemben). Az eufória elmúltával estek az árak, de nagyobb árzuhanás csak december elején következett be az USA foglalkoztatottsági adatainak hírére, ami alátámasztotta a gazdasági válsággal kapcsolatos pesszimista várakozásokat. Újabb emelkedésre pedig az USA kormányzat autógyárakat mentő csomagjának kongresszusi elutasítása után került sor, amikor a rossz hírt követően gyengülő dollárban mért termékek ára a dollárgyengülést ellensúlyozandó ismét nőni kezdett.

Ennek ellenére az év utolsó hónapjaiban inkább csak kisebb lemorzsolódás volt tapasztalható a cukorpiacon, amit alapvetően a vártnál is kisebb 2008/09-es cukortermelésnek (1. táblázat), ezen belül pedig a 2 millió tonnával kisebb indiai és 1 millió tonnával kisebb brazil termésnek volt köszönhető. Így hiába esett

az ásványolaj árával együtt az etanol iránti kereslet, és csökkent a prompt felvásárlás a cukorpiaci felvásárlók hitellelhetőségeinek szűkülése miatt, az árak mégsem estek, mivel a kereslet csökkenésével arányosan csökkent a kínálat és a várható kínálat is.

A fundamentumok hatását erősítette, hogy a pénzügyi alapok a tartós ármozgások kiereszkolása helyett a napi kereskedésre tértek át, elsősorban a naponkénti ármozgásokból profitot nyerve, így befektetéseikkel kevésbé zavarták a piaci árak alakulását.

A forintban kifejezett árak a dollár erősödése, majd gyengülése miatt jellemzően 'laposabbak', mivel a dollár gyengülése és erősödése jellemzően az ellenkező irányba taszítja a dollárban jegyzett árupiaci termékek árát.

Európai uniós körkép

Az EU piacon tovább folytatódott az árak lassú lemorzsolódása, ami mind az ipari, mind a kvótacukorra érvényes volt. Bár az ipari cukorra nem vonatkozik a kvótacukorra megállapított referenciaár, így feleáron értékesítik (nagyságrendje megegyezik a cukor világpiaci árával), mégsem a világpiaci árak tükröződtek az ármozgásában, hanem a kvótacukor ármozgása. Ennek oka az, hogy ipari felhasználásra csak a kvótán felüli EU-s termelés használható fel, az import ugyanúgy szigorú korlátok közé van szorítva, mint az étkezési cukor esetében (5-6. ábra).

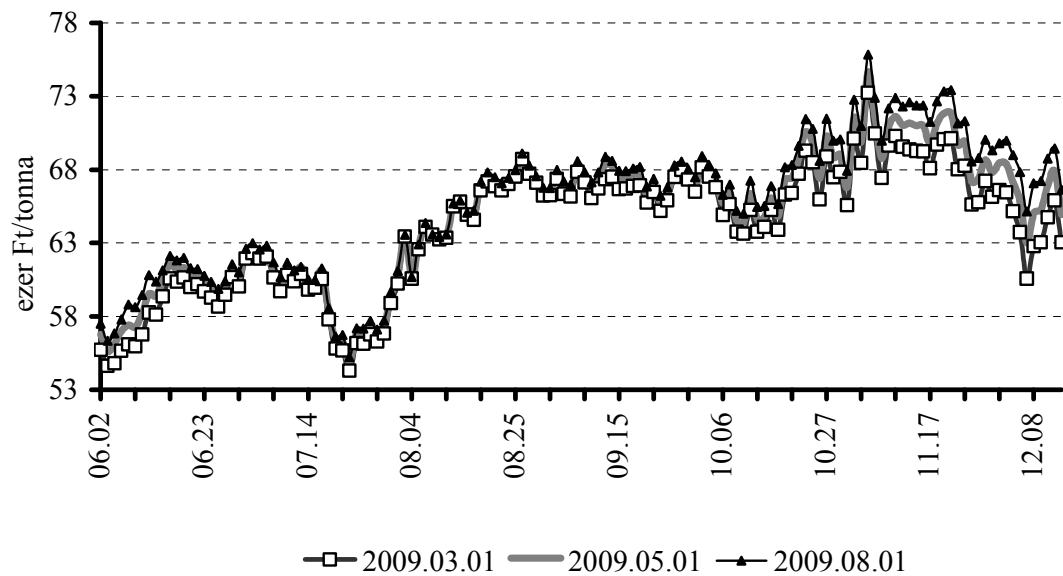
A fehércukor esetében elmondható, hogy folyamatosan tapasztalható lemorzsolódás az árakban, és bár ez nem olyan drasztikus, mint a referenciaárak adminisztratív csökkenése, ennek ellenére világos tendenciát tükröz. Jelentősebb, gyorsabb árcsökkenésre 2009 nyaráról lehet számítani, amikor megnyílik a lehetőség a legszegényebb országok előtt, hogy szabadon exportálhassanak cukrot az EU-ba (7-8. ábra).

Hazai körkép

A hazai piacon az EU-s árcsökkenésnél nagyobb ütemben estek az árak, aminek oka alapvetően a kedvezményes balkáni importban keresendő, aminek fő célpontja Olaszország mellett Magyarország. Ennek ellenére az utóbbi hónapokban megállt a fogyasztói ár csökkenése, ez azonban alapvetően a gyengülő, majd visszaerősödő forintárfolyamnak volt köszönhető, nem a hazai árak speciális mozgásának (8-9. ábra).

1. ábra

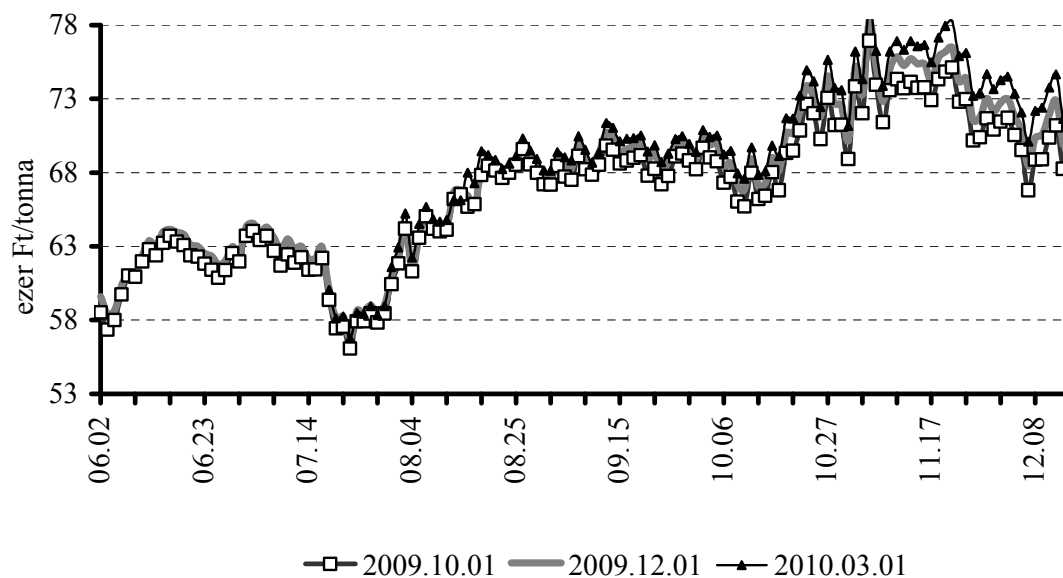
A fehér cukor különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a londoni tőzsdén

Forrás: LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

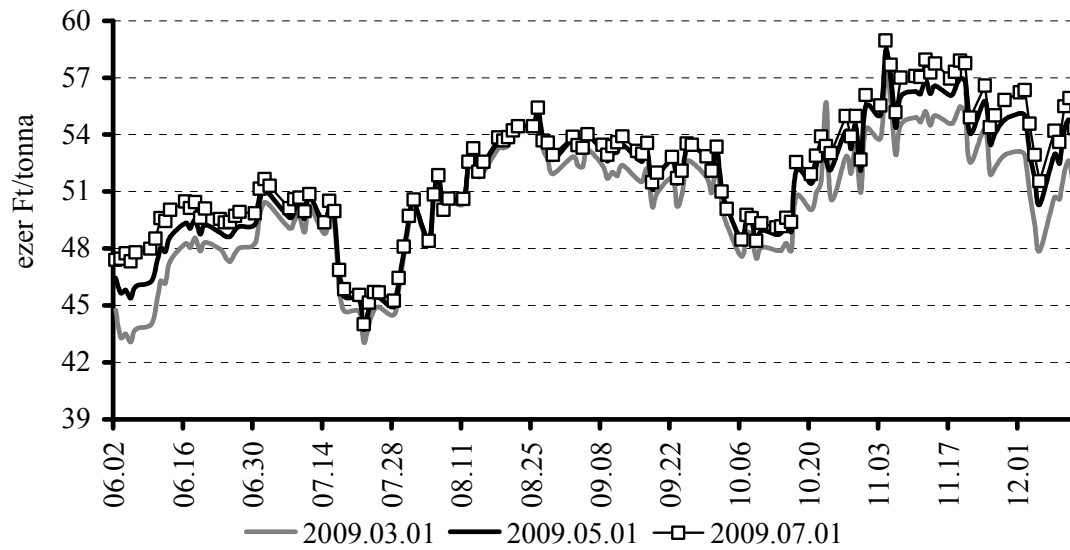
2. ábra

A fehér cukor különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a londoni tőzsdén

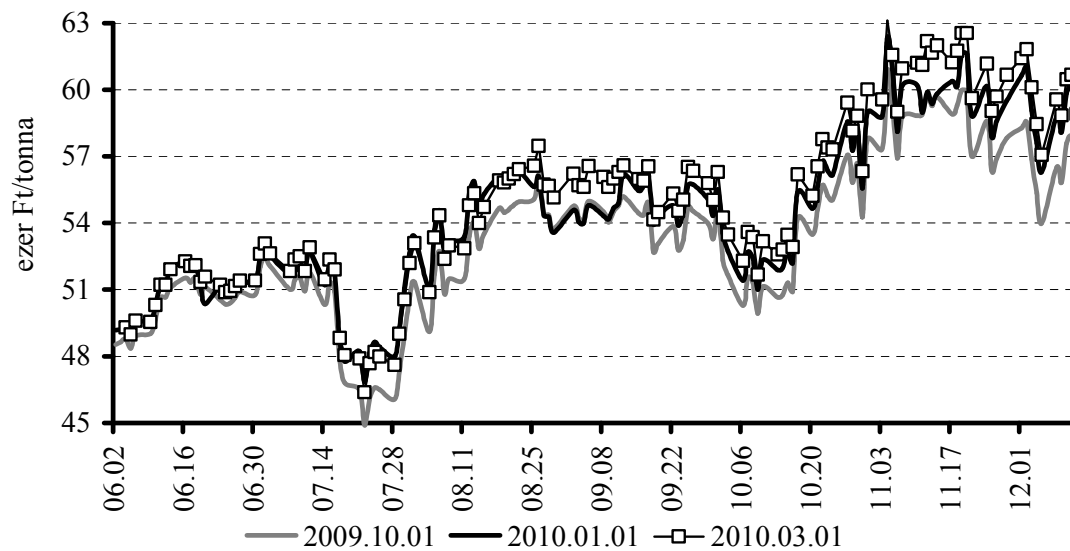
Forrás: LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

A nyerscukor különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a New York-i tőzsdén

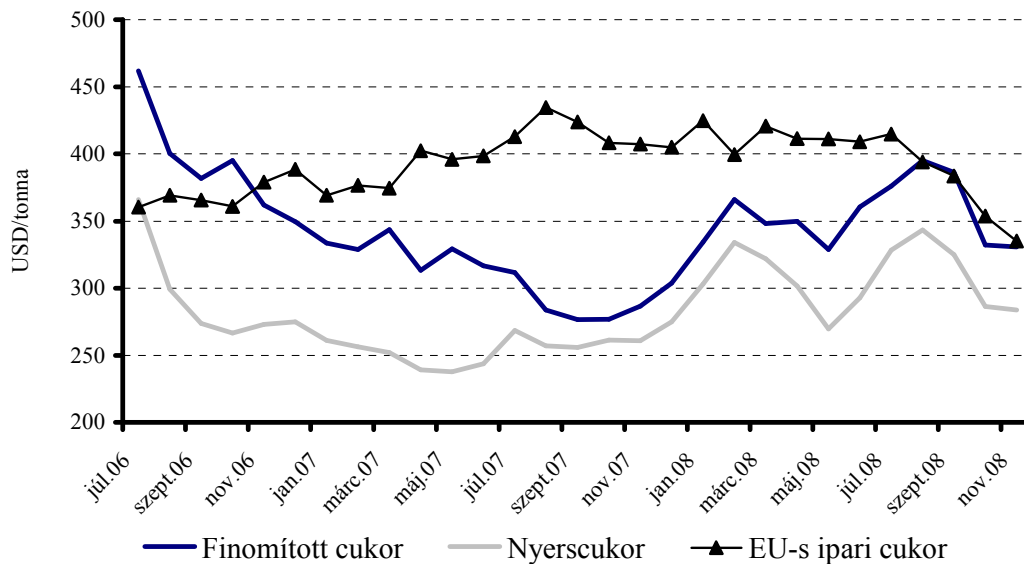
Forrás: ICE - Intercontinental Exchange

A nyerscukor különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a New York-i tőzsdén

Forrás: ICE - Intercontinental Exchange

**A nyers és a finomított cukor havi nemzetközi és EU-s árai
2006 közepétől**

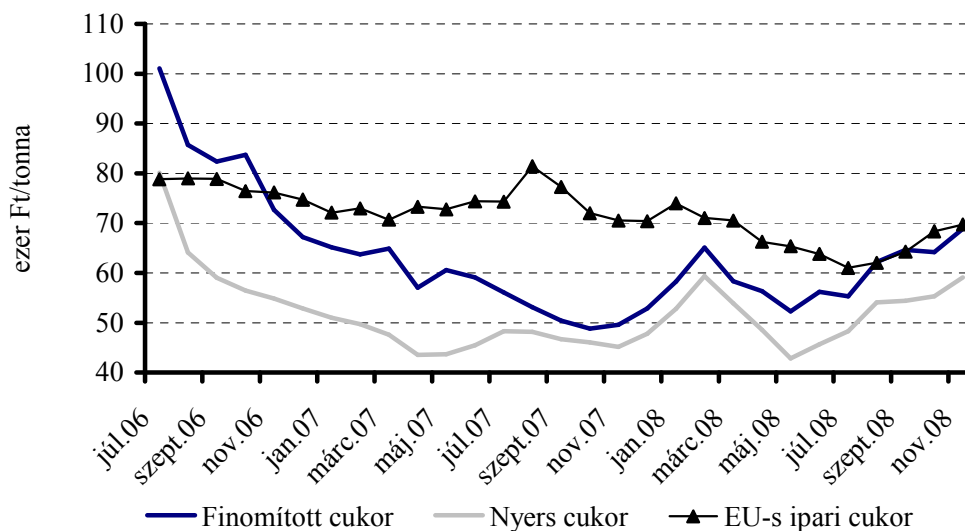

Finomított cukor (London Daily Price, for refined sugar, fob Europe, spot)

Nyerscukor (Contract No 11-fob stowed Caribbean port, including Brazil, bulk spot price)

Forrás: USDA ERS

**A nyers és a finomított cukor havi nemzetközi és EU-s árai
2006 közepétől**

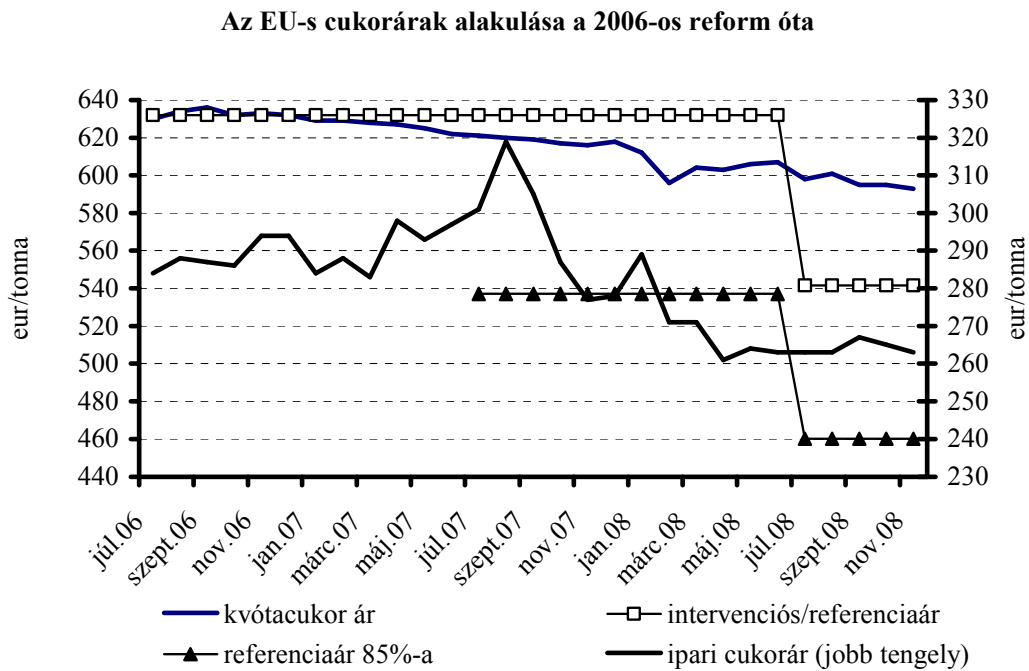

Finomított cukor (London Daily Price, for refined sugar, fob Europe, spot)

Nyerscukor (Contract No 11-fob stowed Caribbean port, including Brazil, bulk spot price)

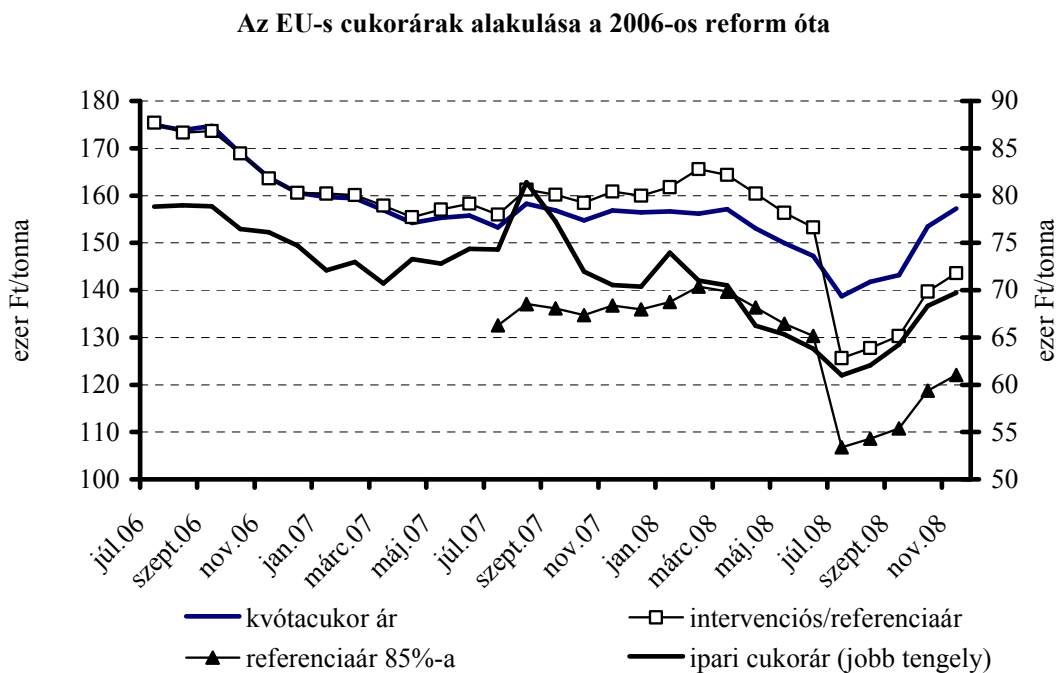
Forrás: USDA ERS

7. ábra

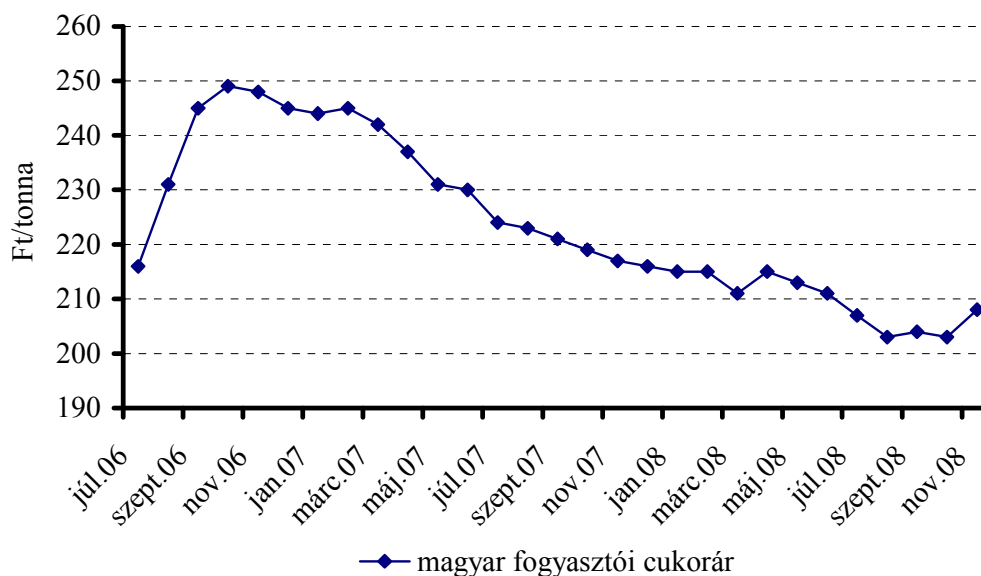
Forrás: EU Bizottság

8. ábra

Forrás: EU Bizottság

A magyar fogyasztói cukorár alakulása a 2006-os reform óta

Forrás: KSH

1. táblázat

A világ fontosabb cukortermelő országainak cukormérlege

M.e.: millió tonna	Gazdasági év	Nyitó készlet	Termelés	Import	Össz- kínálat	Export	Fogyasz- tás	Záró készlet
Világ*	2006/2007	32401	164526	45634	242561	50245	152964	39352
	2007/2008	39352	166574	44847	250773	50989	157124	42660
	2008/2009	42660	158781	47418	248859	48169	162082	38608
India	2006/2007	5625	30780	0	36405	2680	22425	11300
	2007/2008	11300	28580	0	39880	4900	24500	10480
	2008/2009	10480	22870	1000	34350	300	25000	9050
Brazília	2006/2007	200	31450	0	31165	20850	10800	0
	2007/2008	0	32100	0	31615	19750	11400	950
	2008/2009	950	32450	0	32915	20250	11900	1250
EU 27	2006/2007	5088	17757	4338	27183	2162	21016	4005
	2007/2008	4005	17740	3650	25395	1386	19240	4769
	2008/2009	4769	16900	3994	25663	1695	20300	3668
Kína	2006/2007	703	12855	1465	15023	122	13500	1401
	2007/2008	1401	15898	900	18199	52	14850	3297
	2008/2009	3297	15785	650	19732	51	16335	3346
Thaiföld	2006/2007	1760	6720	0	8480	4705	2030	1745
	2007/2008	1745	7820	0	9565	4900	2200	2465
	2008/2009	2465	7900	0	10365	5100	2300	2965
Ausztrália	2006/2007	291	5212	9	5512	3860	1250	402
	2007/2008	402	4939	9	5350	3700	1250	400
	2008/2009	400	4900	9	5309	3900	1100	309

* Az export és import különbsége a külker. számlavezetésből ered

Forrás: USDA ERS

Bioüzemanyag melléklet

A bio-hajtóanyagok 2008. évi termelése, és a 2009-re várható kilátások

2008-ban az etanol- és biodízel-termelés alapanyagát jelentő gabonafélék és olajos magvak ára szélsőségesen változott, év elején folyamatos emelkedett, majd a nyár közepétől gyors zuhanásba kezdett. Az ásványolaj ára is ehhez hasonlóan alakult.

Tavasszal, az áremelkedés időszakában számos vita kérdőjelezte meg a bio-hajtóanyagok előállítását. A szakértők egy része úgy gondolta, hogy a bio-üzemanyag termelésének preferálása jelentős élelmiszerár-emelkedést okozhat, ami elsősorban a fejlődő országok számára nehezítené meg a biztonságos élelmiszerellátást.

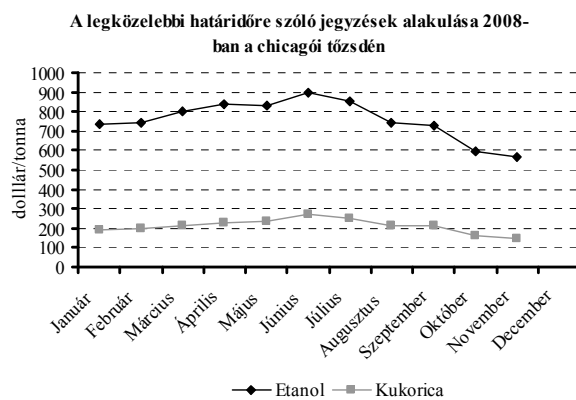
Az etanol piaci helyzete

Az etanol legközelebbi határidőre szóló júniusi átlagára 894 dollár/tonna volt 2008-ban, az amerikai tőzsdén (CBOT), a kukoricáé 272,56 dollár/tonna. Az alapanyag és késztermék közötti árrés ebben az időszakban 622 dollár/tonna volt, novemberben azonban csak 435 dollár/tonna, mert júliustól decemberig a kukorica ára 34-, az etanolé viszont 58%-kal esett.

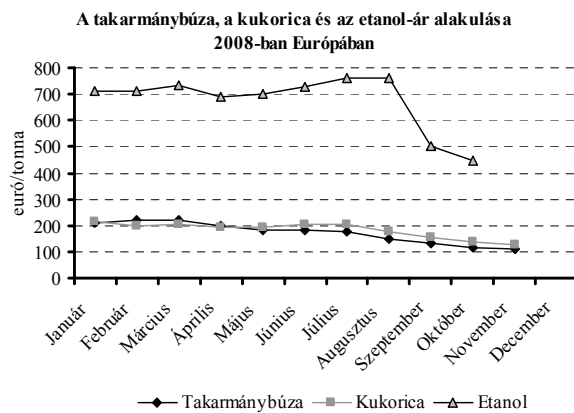
Az alapanyagot jelentő gabonafélék áresése a szakértők szerint sokkal jobban összefügg a világviszonylatban jelentkező nagy gabonatermessel, mint a világgazdaság megtorpanásával.

Az ásványolaj ára, melynek trendje néhány héttel e két termék árcsökkenése előtt fordult meg, az ős folyamán 62%-kal csökkent.

Az USA közel 101,6 millió tonna gabonát, elsősorban kukoricát használt föl az etanol termeléshez 2008-ban, és ebből az év első hét hónapjában 19 billió liter etanolt állított elő.

Forrás: CBOT

Forrás: HGCA, F.O. licht

Hasonló helyzet alakult ki Európában is. A kukorica (MATIF) és a takarmánybúza (LIFFE) legközelebbi határidős jegyzéseinek havi átlaga júliusban 204,7 euró/tonna, illetve 180,85 euró/tonna volt, míg az etanol ára ugyanebben az időben 760 euró/tonna körül mozgott. Az etanol árcsökkenésének üteme az előállításához felhasznált alapanyag árának eséséhez képest Európában is gyorsabb volt, vagyis az év hátralevő részében az alapanyag és az etanol árrése szűkülte.

Megjegyzendő, hogy Brazília a világ legnagyobb exportőre nem gabonából, hanem cukornádból állítja elő az etanolt. 2008-ban a dél-amerikai ország is növelte termelését.

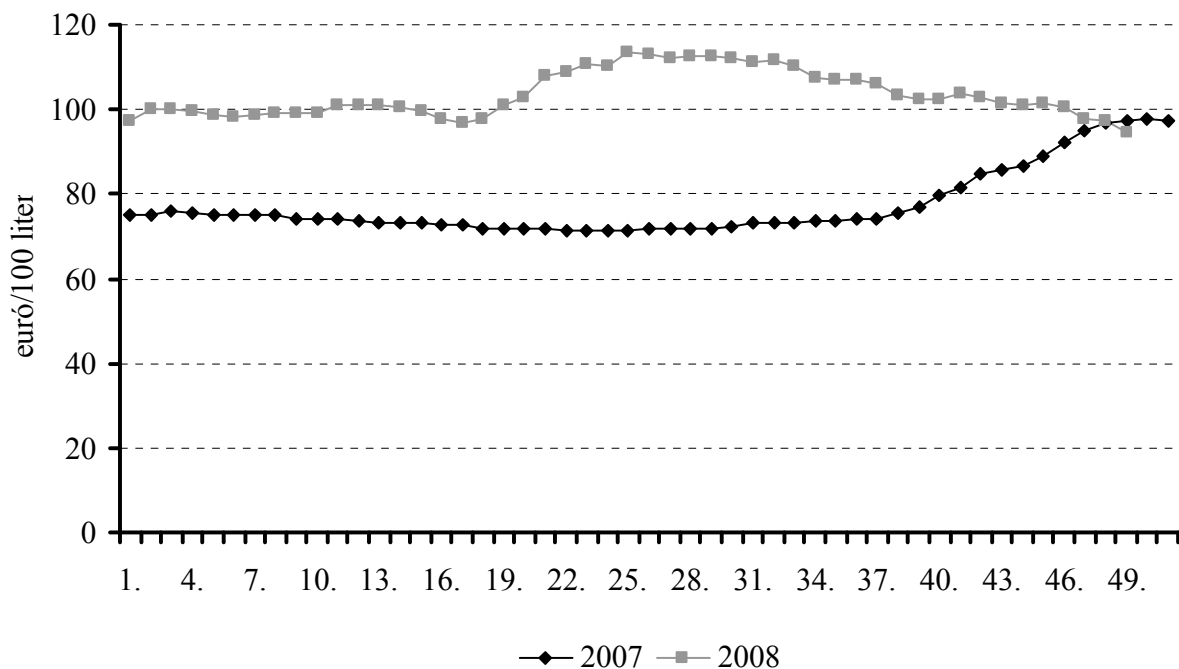
A biodízel piaci helyzete

A 2007/08-as gazdasági évben a gyorsan emelkedő árak ellenére is 3,2%-kal nőtt a világ növényolaj-felhasználása az USDA becslése alapján

A világ legnagyobb növényolaj felhasználója az Európai Unió, fogyasztása 2008-ban 22,3 millió tonna volt (2007-ben 21,7 millió tonna). Európában az élelmiszer célú fogyasztás az elmúlt évhez képest változatlan (13,1 millió tonna) maradt, az ipari célú, elsősorban biodízel előállítás célját szolgáló termelés nőtt. Ipari célra az Európa Unió saját termelése mellett 7,7 millió tonna mennyiségben importált növényolajt, és 2008/09-ben ennek mennyisége várhatóan eléri a 7,9 millió tonnát.

A kapacitások bővítése az EU-ban annak ellenére erőteljesen folytatódott 2008-ban, hogy a meglévő üzemek kihasználtsága sem alakult kedvezően. A 2008-as évre vonatkozóan azonban a tényleges termelési adatok még nem állnak rendelkezésre. A vezető szerep Európában továbbra is Németorszáé.

**A biodízel nagykereskedelmi értékesítési árának alakulása
Németországban**

Forrás: UFOP (Union zur Förderung von Oel-, und Proteinpflanzen)
Megjegyzés: Az árak szállítási költséget, energia-, és értéktöbblet-adót tartalmaznak.

Az ábrán látható, hogy a német biodízel nagykereskedelmi ár 2008-ban folyamatosan a 2007-es árszint fölött mozgott, de decemberben (49. hét) először már az előző évi szint alá süllyedt.

A német repcemag termelői átlagára 40,80 euró/100 kg, a biodízel nagykereskedelmi értékesítési ára ugyanebben az időben 113 euró/100 liter volt júliusban. Németországban a repcemag ársése (24%) viszont meghaladta a biodízelt (12,8%).

Piaci kilátások 2009-re

Az IMF az elkövetkező évre vonatkozó világgazdasági kilátásait erősen lefelé korrigálta.

A világgazdaság lassulására vonatkozó előrejelzések elbizonytalanították a befektetőket, ami azt eredményezheti, hogy a kapacitások bővítésének üteme lelassul.

Az IGC becslései szerint ugyanakkor a 2008/09-es gazdasági évben rekord mennyiségű gabonából a világ 251,6 millió tonnát használ föl ipari célra, ez 33,8 millió tonnával több, mint a megelőző gazdasági évé. A feldolgozásra szánt gabonából 125,8 millió tonna az etanol előállítását fogja szolgálni, ami 29,4 millió tonnával haladja meg az előző évi mennyiséget.

A világ etanolcélú gabonafelhasználása

Termék	2007/2008* (millió tonna)	2008/2009** (millió tonna)	2007/2008* összes termés (millió tonna)	2008/2009** összes termés (millió tonna)	2007/2008 ipari célú felhasználás / az összes termés (%)	2008/09 ipari célú felhasználás / az összes termés (%)
Kukorica	90,60	117,20	790,99	785,25	11,45	14,93
Búza	2,90	4,70	610,88	680,20	0,47	0,69
Köles	2,20	3,00	63,21	63,07	3,48	4,76
Árpa	0,50	0,70	133,24	153,39	0,38	0,46
Rozs	0,20	0,20	14,29	16,82	1,40	1,19
Összesen	96,40	125,80	1 612,61	1 698,72	5,98	7,41

Forrás: International Grain Council GMR No. 383. 2008. október 30.; USDA 2008. októberi jelentés

* Előzetes adat.

** Előrejelzés.

A 2008/09-es gazdasági évben a világ növényolaj felhasználása 130,6 millió tonna lesz az USDA becslései szerint, ami 5,5 millió tonnával több az elmúlt évinél (+4,4%).

A 2008/09-ben megtermelt 130,6 millió tonna növényolajból a világ összesen 104,8 millió tonnát élelmezési célra fordít, vagyis 3,9 millió tonnával többet, mint egy évvel korábban. Az ipar 2008/09-ben összesen 24,8 millió tonnát használt föl, 7,4%-kal többet, mint egy évvel korábban, és ez a többlet elsősorban az európai biodízel előállítását fogja szolgálni.

Az OPEC tagállamai viszont úgy ítélik meg, hogy a világgazdaság lassulása miatt a világ általában kevesebb hajtóanyagot fog felhasználni. Az ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzése júliusban 145 dollár/barrel (New York Mercantile Exchange), decemberben már csak 57,04 dollár/barrel, vagyis az elmúlt félévben 62%-kal csökkent. Az ásványolaj ára nem elhanyagolható mértékben gyakorol hatást a biohajtóanyagok árára, valamint az alacsony olajárak csökkenthetik az etanol és biodízel iránti keresletet is.

Összességében megállapítható, hogy 2009-ben a világgazdaság lassulásának ellenére is nőni fog a biohajtóanyag-termelés, de a kapacitások növekedési üteme és a a termékek iránti kereslet gyengül. A biohajtóanyagok árára az ásványolaj ára, mely jelenleg alacsony, továbbra is nagy hatással lesz.

Bibliográfia:

Toepfer International Marktbericht, 2008. október

European Biodiesel Board An Economic and Security of Supply analysis of the widening EU diesel deficit. How Biodiesel can provide a solution, 2008. október 1.

FAO: Market Outlook 2008. november

A **Gabona és Ipari Növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari Növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és Hús
Tej és Tejtermékek
Baromfi
Zöldség, Gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiaci ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönyvíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg e termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu